

Bruksela, 7 lutego 2024 r.
(OR. en)

Międzyinstytucjonalny numer
referencyjny:
2023/0235(NLE)

10738/1/23
REV 1

FRONT 208
COWEB 89
MIGR 216

WNIOSEK

Nr dok. Kom.:	COM(2023) 397 final/2
Dotyczy:	Wniosek - DECYZJA RADY w sprawie zawarcia, w imieniu Unii, Umowy między Unią Europejską a Republiką Albanii dotyczącej działań operacyjnych prowadzonych przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej w Republice Albanii

Delegacje otrzymują w załączeniu dokument COM(2023) 397 final/2.

Zał.: COM(2023) 397 final/2

KOMISJA
EUROPEJSKA

Bruksela, dnia 7.2.2024 r.
COM(2023) 397 final/2

2023/0235 (NLE)

CORRIGENDUM

This document corrects document COM(2023)397 final of 07.07.2023

Concerns all language versions

Addition of the reference to the Staff Working Document SWD(2024)20 linked to the
Proposal

The text shall read as follows:

Wniosek

DECYZJA RADY

**w sprawie zawarcia, w imieniu Unii, Umowy między Unią Europejską a Republiką
Albanii dotyczącej działań operacyjnych prowadzonych przez Europejską Agencję
Straży Granicznej i Przybrzeżnej w Republice Albanii**

{SWD(2024) 20 final}

UZASADNIENIE

1. KONTEKST WNIOSKU

• Przyczyny i cele wniosku

Jednym z zadań Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej („Agencja”) jest współpraca z państwami trzecimi w odniesieniu do obszarów objętych rozporządzeniem w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej (rozporządzenie (UE) 2019/1896, dalej zwane „rozporządzeniem”), „w tym w drodze ewentualnego operacyjnego rozmieszczania zespołów zarządzania granicami w państwach trzecich”¹. W szczególności Agencja, jako część Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, ma zapewnić europejskie zintegrowane zarządzanie granicami², którego jednym z elementów jest współpraca z państwami trzecimi w obszarach objętych rozporządzeniem, koncentrująca się w szczególności na sąsiadujących państwach trzecich oraz państwach pochodzenia lub państwach tranzytu w odniesieniu do nielegalnej migracji³. Agencja może współpracować z organami państw trzecich właściwymi w kwestiach objętych rozporządzeniem w zakresie niezbędnym do wykonywania swoich zadań⁴ i może prowadzić działania związane z europejskim zintegrowanym zarządzaniem granicami na terytorium państwa trzeciego pod warunkiem uzyskania zgody tego państwa trzeciego.

Zgodnie z art. 73 ust. 3 rozporządzenia – w okolicznościach, w których konieczne jest rozmieszczenie w państwach trzecich zespołów zarządzania granicami ze stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, a członkowie zespołów będą wykonywać uprawnienia wykonawcze – Unia powinna zawrzeć z danym państwem trzecim umowę o statusie. Taka umowa o statusie powinna opierać się na wzorze sporządzonym przez Komisję, o którym mowa w art. 76 ust. 1 tego rozporządzenia. Komisja przyjęła wzór umowy 21 grudnia 2021 r.⁵.

Republika Albanii leży na zachodniobałkańskim szlaku migracyjnym, na którym odbywa się na znaczną skalę nieuregulowana migracja do Unii Europejskiej, zarówno drogą lądową, jak i przez Morze Adriatyckie. . W 2022 r. Agencja zarejestrowała ponad 144 000 przypadków i prób niedozwolonego przekroczenia zewnętrznej granicy Unii Europejskiej szlakiem zachodniobałkańskim. Migranci o nieuregulowanym statusie padają ofiarą zorganizowanych grup przestępczych zajmujących się przemytem ludzi i są wysoce narażeni na łamanie praw człowieka. Duża liczba przybywających osób o nieuregulowanym statusie i wniosków o udzielenie azylu skutkuje również znaczną presją na niektóre państwa członkowskie Unii Europejskiej, z czego wynika potrzeba wspólnych, skoordynowanych działań na szczeblu Unii.

Albania była pierwszym krajem, który zawarł z Unią Europejską umowę o statusie. Ta umowa – oparta na poprzednim rozporządzeniu w sprawie Europejskiej Straży Granicznej

¹ Art. 10 ust. 1 lit. u) rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej.

² Art. 71 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/1896.

³ Art. 3 lit. g) rozporządzenia (UE) 2019/1896.

⁴ Art. 73 ust. 1 rozporządzenia (UE) 2019/1896.

⁵ Komunikat COM(2021) 829 – Wzór umowy o statusie, o którym mowa w rozporządzeniu Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylecia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624.

i Przybrzeżnej (rozporządzenie (UE) 2016/1624⁶) – została podpisana w październiku 2018 r. i weszła w życie w dniu 1 maja 2019 r.⁷.

Wspólne operacje prowadzone w oparciu o tę umowę o statusie ograniczają się jednak do granic lądowych Albanii z Unią Europejską i do części Morza Adriatyckiego. Frontex, w ramach tych ograniczeń, rozpoczął dwie wspólne operacje w Albanii: w dniu 22 maja 2019 r. – wspólną operację „Albania lądowa” na granicy lądowej Albanii z Grecją oraz w dniu 24 marca 2021 r. – wspólną operację „Albania morską” na granicy morskiej Albanii. W ramach tych wspólnych operacji obecnie rozmieszczonych jest około 150 funkcjonariuszy Fronteksu, którzy usprawnili kontrole graniczne, ograniczyli nielegalną migrację i zwalczają przestępczość transgraniczną.

W dniu 18 listopada 2022 r., po wejściu w życie rozporządzenia (UE) 2019/1896 rozszerzającego zakres umów o statusie, Rada upoważniła Komisję do rozpoczęcia z Republiką Albanii, Czarnogórą, Serbią oraz Bośnią i Hercegowiną negocjacji w sprawie umów o działaniach operacyjnych, które Europejska Agencja Straży Granicznej i Przybrzeżnej ma prowadzić w tych państwach na podstawie tego nowego rozporządzenia. 30 listopada 2022 r. Komisja zorganizowała spotkanie inauguracyjne z przedstawicielami czterech wyżej wymienionych państw, podczas którego przedstawiono najistotniejsze nowe elementy wzoru umowy o statusie. 22 i 23 lutego 2023 r. Komisja Europejska, w imieniu Unii Europejskiej, i Republika Albanii przeprowadziły w Tiranie formalne negocjacje w sprawie umowy. Komisja uważa, że osiągnięto cele wyznaczone przez Radę w jej wytycznych negocjacyjnych i że umowa o statusie może zostać przyjęta przez Unię.

Załączony wniosek dotyczący decyzji Rady stanowi podstawę prawną dla zawarcia Umowy między Unią Europejską a Republiką Albanii dotyczącej działań operacyjnych prowadzonych przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej w Republice Albanii.

Sytuacja państw stowarzyszonych w ramach Schengen

Niniejszy wniosek opiera się na dorobku Schengen w dziedzinie zarządzania granicami zewnętrznymi. Unia nie jest jednak uprawniona do zawarcia umowy o statusie z Republiką Albanii w sposób, który byłby wiążący dla Norwegii, Islandii, Szwajcarii i Liechtensteinu. Aby zapewnić funkcjonariuszom straży granicznej i innym odpowiednim członkom personelu wysyłanym przez te państwa do Republiki Albanii taki sam status, jak ten przewidziany w przyszłej umowie o statusie, wspólne deklaracje załączone do umowy o statusie powinny wskazywać, że pożądane jest zawarcie podobnych umów między Republiką Albanii a każdym z tych krajów stowarzyszonych.

Niniejsza decyzja stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Irlandii zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE⁸; Irlandia nie uczestniczy w związku z tym w jej przyjęciu i nie jest nią związana ani jej nie stosuje. Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i

⁶ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/1624 z dnia 14 września 2016 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz zmieniające rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/399 i uchylające rozporządzenie (WE) nr 863/2007 Parlamentu Europejskiego i Rady, rozporządzenie Rady (WE) nr 2007/2004 i decyzję Rady 2005/267/WE (Dz.U. L 251 z 16.9.2016, s. 1).

⁷ Dz.U. L 46 z 18.2.2019, s. 3.

⁸ Decyzja Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotycząca wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20).

do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej decyzji i nie jest nią związana ani jej nie stosuje.

- **Spójność z innymi politykami Unii**

Wzmocnienie kontroli na terytorium Republiki Albanii będzie miało pozytywny wpływ na zarządzanie granicami zewnętrznymi Unii, a także granicami samej Republiki Albanii. Zawarcie umowy o statusie wpisywałoby się w szersze cele i priorytety współpracy określone w układzie o stabilizacji i stowarzyszeniu między Unią Europejską a Republiką Albanii⁹.

Zawarcie umowy o statusie mogłoby również wesprzeć szerzej zakrojone wysiłki i zobowiązania Unii Europejskiej na rzecz dalszego rozwoju współpracy i zdolności¹⁰ w celu ułatwienia zarządzania reagowaniem kryzysowym i promowania konwergencji w kwestiach zagranicznych i bezpieczeństwa między Unią a Republiką Albanii.

2. PODSTAWA PRAWNA, POMOCNICZOŚĆ I PROPORCJONALNOŚĆ

- **Podstawa prawna**

Podstawę prawną niniejszego wniosku stanowi art. 77 ust. 2 lit. b) i d) oraz art. 79 ust. 2 lit. c) TFUE w związku z art. 218 ust. 6 lit. a) TFUE.

Uprawnienie Unii Europejskiej do zawarcia umowy o statusie jest wyraźnie przewidziane w art. 73 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/1896, w którym stwierdza się, że „[w] okolicznościach, w których konieczne jest rozmieszczenie w państwach trzecich zespołów zarządzania granicami ze stałej służby, a członkowie zespołów będą wykonywać uprawnienia wykonawcze, Unia zawiera z danym państwem trzecim [...] umowę w sprawie statusu”.

Na podstawie art. 3 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej Unia ma wyłączną kompetencję do zawierania umów międzynarodowych, jeżeli ich zawarcie zostało przewidziane w akcie ustawodawczym Unii. Art. 73 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/1896 przewiduje, że to „Unia zawiera z danym państwem trzecim” umowę o statusie. W związku z tym umowa, która ma zostać podpisana i zawarta z Republiką Albanii, wchodzi w zakres wyłącznych kompetencji Unii Europejskiej. Zgodnie z art. 73 ust. 3 rozporządzenia (UE) 2019/1896 proponowana umowa o statusie opiera się na wzorze umowy przyjętym przez Komisję w grudniu 2021 r.¹¹, z uwzględnieniem uzgodnionych wcześniej postanowień obowiązującej obecnie umowy o statusie z Republiką Albanii¹².

- **Pomocniczość i proporcjonalność**

Potrzeba wspólnego podejścia

Umowa o statusie umożliwi rozmieszczenie w Republice Albanii zespołów Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej, z wykorzystaniem wszystkich możliwości oferowanych w ramach rozporządzenia (UE) 2019/1896. Bez takiego narzędzia jedyną możliwością – wykraczającą poza bardzo ograniczony zakres geograficzny obecnej umowy o statusie z Republiką Albanii – jaką dysponują państwa członkowskie, aby rozwijać i wdrażać europejskie zintegrowane zarządzanie granicami i wspierać Republikę Albanii w zarządzaniu znaczną liczbą migrantów pragnących przejechać przez jej terytorium, jest rozmieszczanie zasobów na zasadzie

⁹ Dz.U. L 108 z 29.4.2010, s. 3.

¹⁰ Takich jak szkolenia, orientacja sytuacyjna, sprzęt, zdolność reagowania, rozmieszczenie personelu itp.

¹¹ Komunikat COM(2021) 829.

¹² [EUR-Lex - 22019A0218\(01\) - PL - EUR-Lex \(europa.eu\)](#)

porozumień dwustronnych. Do lepszego zarządzania granicami Republiki Albanii niezbędne jest zatem wspólne podejście.

3. WYNIKI OCEN EX POST, KONSULTACJI Z ZAINTERESOWANYMI STRONAMI I OCEN SKUTKÓW

Ponieważ będzie to nowa umowa, nie można było przeprowadzić oceny ani kontroli sprawności istniejących instrumentów. Ocena skutków nie jest konieczna do negocjacji umowy o statusie.

- **Prawa podstawowe**

Jako określono w motywie 88 rozporządzenia (UE) 2019/1896 Komisja oceni sytuację w zakresie praw podstawowych odnoszącą się do obszarów objętych umową o statusie w Republice Albanii i poinformuje o tym Parlament Europejski.

Planowana umowa będzie zawierać praktyczne środki w zakresie przestrzegania praw podstawowych i musi zapewniać pełne poszanowanie praw podstawowych w czasie działań organizowanych na jej podstawie. Umowa zapewni niezależny i skuteczny mechanizm składania skarg zgodnie z odpowiednimi przepisami rozporządzenia (UE) 2019/1896 w celu monitorowania i zapewnienia poszanowania praw podstawowych we wszystkich działaniach organizowanych na podstawie umowy.

- **Ochrona danych**

Jeżeli postanowienia umowy o statusie związane z przekazywaniem danych znacznie odbiegają od wzoru umowy o statusie, zasięga się w tym zakresie opinii Europejskiego Inspektora Ochrony Danych.

4. WPLYW NA BUDŻET

Umowa o statusie nie pociąga za sobą żadnych skutków finansowych. Faktyczne rozmieszczenie zespołów straży granicznej na podstawie planu operacyjnego wiązałoby się z kosztami ponoszonymi z budżetu Agencji. Przyszłe operacje w ramach umowy o statusie będą finansowane z zasobów własnych Agencji, jak przewidziano w rocznym cyklu budżetowym Unii.

Wkład Unii na rzecz Europejskiej Agencji Straży Granicznej i Przybrzeżnej już stanowi część budżetu Unii, jak określono w konkluzjach Rady dotyczących porozumienia w sprawie wieloletnich ram finansowych.

5. ELEMENTY FAKULTATYWNE

- **Plany wdrożenia i monitorowanie, ocena i sprawozdania**

Komisja zapewni prawidłowe monitorowanie wdrożenia umowy o statusie.

Wniosek

DECYZJA RADY**w sprawie zawarcia, w imieniu Unii, Umowy między Unią Europejską a Republiką Albanii dotyczącej działań operacyjnych prowadzonych przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej w Republice Albanii**

RADA UNII EUROPEJSKIEJ,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 77 ust. 2 lit. b) i d) oraz art. 79 ust. 2 lit. c), w związku z art. 218 ust. 6 lit. a),

uwzględniając wniosek Komisji Europejskiej,

uwzględniając zgodę Parlamentu Europejskiego¹³,

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) Zgodnie z decyzją Rady 2023/XXX z dnia [...] Umowa między Unią Europejską a Republiką Albanii dotycząca działań operacyjnych prowadzonych przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej w Republice Albanii („umowa”) została podpisana przez [...] w dniu [...], z zastrzeżeniem jej zawarcia w późniejszym terminie.
- (2) Zgodnie z art. 73 ust. 3 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896¹⁴ w okolicznościach, w których konieczne jest rozmieszczenie w państwach trzecich zespołów zarządzania granicami ze stałej służby Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej, a członkowie zespołów będą wykonywać uprawnienia wykonawcze, Unia powinna zawrzeć z danym państwem trzecim umowę o statusie na podstawie art. 218 Traktatu.
- (3) Niniejsza decyzja stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, które nie mają zastosowania do Irlandii zgodnie z decyzją Rady 2002/192/WE¹⁵; Irlandia nie uczestniczy w związku z tym w jej przyjęciu i nie jest nią związana ani jej nie stosuje.
- (4) Zgodnie z art. 1 i 2 Protokołu nr 22 w sprawie stanowiska Danii¹⁶, załączonego do Traktatu o Unii Europejskiej i do Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, Dania nie uczestniczy w przyjęciu niniejszej decyzji i nie jest nią związana ani jej nie stosuje. Ponieważ niniejsza decyzja stanowi rozwinięcie przepisów dorobku Schengen, zgodnie z art. 4 tego protokołu Dania – w terminie sześciu miesięcy po przyjęciu przez Radę niniejszej decyzji – podejmuje decyzję, czy dokona jej transpozycji do swego prawa krajowego.
- (5) Umowę należy zatwierdzić w imieniu Unii,

¹³ Dz.U. C, s. .

¹⁴ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/1896 z dnia 13 listopada 2019 r. w sprawie Europejskiej Straży Granicznej i Przybrzeżnej oraz uchylenia rozporządzeń (UE) nr 1052/2013 i (UE) 2016/1624 (Dz.U. L 295 z 14.11.2019, s. 1).

¹⁵ Decyzja Rady 2002/192/WE z dnia 28 lutego 2002 r. dotycząca wniosku Irlandii o zastosowanie wobec niej niektórych przepisów dorobku Schengen (Dz.U. L 64 z 7.3.2002, s. 20).

¹⁶ Protokół (nr 22) w sprawie stanowiska Danii, Dz.U. C 326 z 26.10.2012, s. 299.

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Umowa między Unią Europejską a Republiką Albanii dotycząca działań operacyjnych prowadzonych przez Europejską Agencję Straży Granicznej i Przybrzeżnej w Republice Albanii (zwana dalej „Umową”) zostaje niniejszym zatwierdzona w imieniu Unii¹⁷.

Artykuł 2

Komisja w imieniu Unii powiadamia Republikę Albanii, zgodnie z art. 22 ust. 1 Umowy, w celu wyrażenia zgody Unii na związanie się Umową.

Artykuł 3

Niniejsza decyzja wchodzi w życie z dniem jej przyjęcia¹⁸.

Sporządzono w Brukseli dnia r.

*W imieniu Rady
Przewodniczący*

¹⁷ Tekst umowy opublikowano w Dz.U. L, s. .

¹⁸ Data wejścia w życie umowy zostanie opublikowana przez Sekretariat Generalny Rady w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej*.